

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

08 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Ursache Petru,

judcători – Timofti Vladimir, Alerguș Constantin, Toma Nadejda, Moraru Petru,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Guțan Pavel și de către inculpata Rusu Liliana, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 17 decembrie 2014 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2016, în cauza penală privind-o pe

Rusu Liliana Anatolie, născută la 28 octombrie 1980, originară din s. Gura-Camencii, r-nul Florești, domiciliată în mun. Chișinău, str. Grenoble 163/4, ap. 48.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 16.05.2013 - 17.12.2014 (prima instanță);
2. 22.01.2015 - 17.09.2015 (instanța de apel);
3. 26.11.2015 - 16.02.2016 (instanța de recurs ordinar);
4. 22.03.2016 - 25.04.2016 (instanța de apel);
5. 08.06.2016 - 08.11.2016 (instanța de recurs ordinar).

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 17 decembrie 2014, inculpata Rusu Liliana a fost condamnată în baza art. 196 alin. (4) Cod penal la 3 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpata Rusu Liliana, activînd în calitate de contabil-șef la Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, avînd intenția de a cauza daune materiale IMSP Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, a introdus împreună cu Madan N., condamnată pe cazul dat într-un alt proces penal, în listele cererilor comune ale salariaților privind eliberarea cardurilor bancare de către BC „Banca de

Economii” SA, datele de identificare a cinci persoane care nu activau în cadrul Spitalului și care nu au primit fizic carduri bancare și anume: Stegorescu L. - eliberată din funcția de contabil la 06.02.2004 prin ordinul nr.7; Miron M. - exclusă din lista statelor în baza certificatului de deces DC- IV nr.0452331 la 01.05.2006; Cojocari T. - concediat din funcția de grădinar la 08.11.2007 prin ordinul nr. 86; Cojocari A. - concediată din funcția de grădinar la 24.12.2007 prin ordinul nr. 98 și Ojog Nadejda - concediată din funcția de operator la 27.12.2006. Datele referitoare la listele salariilor Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, precum și la salariile aferente erau stocate în programul electronic „Fox-Pro”, informația din acest program fiind transmisă lunar către BC „Banca de Economii” SA pentru transferul la card a salariilor angajaților. Având spre administrare și dispunând de parola programului enunțat, Madan N. introducea în varianta electronică a listei numele angajaților sus-numiți, care nu activau la acel moment în cadrul Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, nume care pe suportul material al listei lipseau. Ulterior, Rusu L. asigura transmiterea listelor date către BC „Banca de Economii” SA în vederea efectuării transferurilor la card a salariilor. După transferarea banilor pe cardurile bancare, Madan N. extrăgea sumele în numerar de la bancomate.

În aceste circumstanțe, de către Rusu L., împreună cu Madan N. pentru anul 2007 au fost create condiții în vederea transferării nelegitime pe conturile de card bancar a sumei totale de 114.811, 56 lei, și anume pe numele lui: Cojocari T., cont de card nr. 4073433031185306 - 36.369 lei; Cojocari A., cont de card nr. 4073433035903365 - 34.316 lei; Ojog N., cont de card nr. 6766083039063521 - 44.126,56 lei.

Tot ea, împreună cu Madan N., în anul 2008 au creat condiții în vederea transferării nelegitime pe conturile de card bancar a sumei totale de 212.433 lei, și anume pe numele următoarelor persoane: Cojocari T., cont de card nr. 4073433031185306 - 80.622,50 lei; Cojocari A., cont de card nr. 4073433035903365 - 74.203,23 lei; Ojog N., cont de card nr. 6766083039063521 - 57.606,75 lei.

Tot ea, împreună cu Madan N., în anul 2009 au creat condiții în vederea transferării nelegitime pe conturile de card bancar a sumei totale de 361.499,22 lei, și anume pe numele următoarelor persoane: Cojocari T., cont de card nr. 4073433031185306 - 114.706,06 lei; Cojocari A., cont de card nr. 4073433035903365 - 119.243,20 lei; Miron M., cont de card nr. 6766083031480509 - 59.226,36 lei; Stegorescu L., cont de card nr. 6766083030352733 - 68.323,60 lei.

Tot ea, împreună cu Madan N., în anul 2010 au creat condiții în vederea transferării nelegitime pe conturile de card bancar a sumei totale de 14.281,40 lei, și anume pe numele următoarelor persoane: Cojocari T., cont de card nr. 4073433031185306 - 5001,02 lei; Cojocari A., cont de card nr. 4073433035903365 - 4955,81 lei; Miron M., cont de card nr. 6766083031480509 - 2245,45 lei; Stegorescu L., cont de card nr. 6766083030352733 - 2079,12 lei.

Astfel, în perioada 01.01.2007 - 06.05.2010, Rusu L. împreună cu Madan N. au cauzat prejudicii materiale Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie în sumă totală de 700944,29 lei.

Tot Rusu L., împreună cu Madan N., acționând cu intenție comună în perioada anilor 2007 - 2010, activând în calitate de contabil-șef al Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, a creat condiții în vederea calculării ilegale a salariului pe numele și pe contul de card al foștilor angajați ai Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie Cojocari T., Cojocari A., Ojog N., Miron M. și Stegorescu L., care nu erau angajați în cadrul instituției medicale date, prin introducerea în liste a numelor acestor persoane și, prezentând listele în fiecare lună, în perioada indicată, către BC „Banca de Economii” SA care deservea instituția nominalizată, au provocat impozitarea neargumentată a salariilor acestora.

În rezultatul acestor acțiuni, prin defalcarea din bugetul Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie a sumelor aferente impozitului pe venit, primelor de asigurare obligatorie în medicină și contribuțiilor individuale de asigurare obligatorie pentru persoanele sus-indicate, instituției în cauză i-a fost cauzat un prejudiciu în sumă de 178.639,21 lei.

Astfel, prin înșelăciune și abuz de încredere Rusu L. și Madan N. au cauzat Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie daune în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 879.583,50 lei.

Prima instanță a ajuns la concluzia că, vinovăția inculpatei Rusu Liliana pe primul episod se confirmă parțial și acțiunile ei pe ambele episoade se încadrează în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, adică – cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari proprietarului prin înșelăciune și abuz de încredere săvârșită de două persoane.

3. Procurorul în Procuratura anticorupție, Iachimovschi Octavian, a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată în baza art. 42 alin. (2), 44, 191 alin. (5) Cod penal la 10 ani închisoare și în baza art. 42 alin. (2), 44, 196 alin. (4) Cod penal la amendă în mărime de 2000 unități convenționale, ce constituie 40.000 lei.

În temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 10 ani închisoare, cu amendă în mărime de 2000 unități convenționale, ce constituie 40.000 lei.

Apelantul a invocat, că probele administrate au confirmat existența elementelor infracțiunilor incriminate, demonstrând, că inculpata a atentat la relațiile patrimoniale, acesta reprezentând obiectul juridic al infracțiunilor imputate, așa cum, aceasta a atentat la proprietatea persoanei juridice IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie. Obiectul material al infracțiunilor comise de inculpată îl reprezintă banii sustrași prin extragerea de la ATM-urile BC „Banca de Economii” SA, precum și mijloacele financiare - prejudiciu cauzat prin generarea impozitării neargumentate la calcularea ilegală a salariului.

Inculpata a comis infracțiunea în coautorat cu Madan N., precum și cu folosirea situației de serviciu. Probele prezentate instanței și anume declarațiile martorilor, în special a lui Madan N., care a indicat direct asupra metodei de sustragere utilizate la comiterea infracțiunii și asupra inculpatei ca fiind autor al infracțiunii.

Faptul sustragerii este dovedit prin probele materiale administrate și anume, prin cererile de deschidere a cardurilor (în special a cererii depuse din numele fostei contabile pe salarizare a SCTO Stegorescu L.), documentele ce confirmă primirea cardurilor bancare de către inculpată, imaginile de la ATM-urile Băncii de Economii etc. Expertizele grafoscopice efectuate în cadrul procesului penal au demonstrat, că semnăturile aplicate pe documentele bancare menționate aparțin anume inculpatei.

Cauzarea prejudiciilor a fost realizată și prin impozitarea nejustificată a salariilor transferate la card pe numele lui Cojocari T., Cojocari A., Ojog N., Stegorescu L. și Miron M., consecință indirectă a intenției de sustragere a banilor.

Instanța, eronat a apreciat critic declarațiile martorului Madan N., precum și a pus la îndoială aprecierile date de instanța de judecată care a emis sentința de condamnare a cet. Madan N. la 22 decembrie 2014, sentință rămasă definitivă și irevocabilă. Declarațiile martorului Madan N. sunt confirmate prin rapoartele de expertiză, documentele bancare, cererea întocmită și semnată din numele lui Stegorescu L. etc. Martorul a indicat cu certitudine asupra faptului însușirii de către inculpată a o parte din banii extrași fraudulos de pe conturile de card. Documentele anexate în calitate de probe certifică, că anume inculpata a primit de la SA „Banca de Economii” cardurile bancare.

La fel, instanța a omis să se expună în dispozitiv asupra învinuirii în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, ce constituie o încălcare a normelor de procedură.

3.1. A declarat apel și reprezentantul părții civile, IMSP Spitalul de Traumatologie și Ortopedie, A. Taran, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie corect condamnată, cu încasarea prejudiciului cauzat în sumă de 879.583,5 lei.

Apelantul a invocat, că sentința este ilegală, neîntemeiată și pasibilă casării în partea neexaminării acțiunii civile, reîncadrării acțiunilor inculpatei și individualizării pedepsei.

Reieșind din conținutul sentinței, instanța a stabilit cu certitudine că inculpata, de comun acord cu Madan N., au introdus în listele salariaților cele 5 persoane care nu activau și pe numele cărora au fost eliberate de SA „Banca de Economii” carduri bancare.

Mai mult, raportul de expertiză nr. 38 din 14.03.2013 confirmă că semnăturile de la numele contabilului-șef plasate câte una la fiecare dintre rubricile „specimenul de semnătură a delegatului”, „Contabil-șef” și „A primit” ale actelor: cererea privind prelungirea termenului de valabilitate la carduri din 25.03.09, cererea privind producerea cardurilor pentru Maria M. și Stegorescu L., ordin de ieșire nr. 27934980, ordin de ieșire nr. 27935006, ordin de ieșire nr. 28907788, delegația nr. 569831, delegația nr. 569832, delegația nr. 568733 și semnătura suspectă de la numele Stegorescu L. plasată la rubrica „semnătura deținătorului de card” a cererii nr. 540866 din 26.05.2009, au fost executate de către Rusu L.

Din raportul nr. 1258 din 10.07.2014, reiese fără îndoială că semnăturile din numele lui Stegorescu L. din declarațiile privind identitatea beneficiarului efectiv din

26.05.2009 și din cererea nr. 540866 din 26.05.2009 privind deschiderea contului de card și eliberarea cardului bancar (forma 13-F/01), au fost executate de către Rusu L. Probele enunțate atestă, că inculpata prin acțiunile sale a participat activ, în coautorat cu Madan N., la falsificarea documentelor sus menționate, însă aceste probe concludente au fost lăsate de instanță fără o apreciere legală de fapt și de drept, precum și fără o încadrare penală.

Nu este clar din care motive instanța a trecut cu tăcerea, că inculpata nu a restituit nimic din suma delapidată și nu a întreprins măsurile legale întru examinarea acțiunii civile și încasarea din contul ei a prejudiciului cauzat.

În privința coautorului Madan N. este deja o sentință irevocabilă, instanța urma să examineze în acest proces și acțiunea civilă înaintată de IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, urmând să încaseze în mod solidar, prejudiciul material în mărime de 879.583,5 lei

3.2. Avocatul Rîhlea Vasile și inculpata la fel au declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultima să fie achitată, pe motiv că infracțiunile nu au fost săvârșite de ea.

Apelanții au invocat că potrivit raportului de expertiză nr. 530 din 14.09.2012, toate falsificările au fost efectuate de contabilă pe salariu Madan N.

Inculpata nu a participat la sustragerea banilor, ce se confirmă prin aceea că și după concediere, banii continuau să fie sustrași în decembrie 2009, ianuarie - mai 2010, moment în care ea nu mai avea acces la contabilitate.

Declarațiile lui Madan N. urmează a fi apreciate critic, deoarece nu corespund realității.

Madan N., în calitate de martor, este persoană cointeresată de procuror, care a convins-o să dea declarații împotriva inculpatei, fapt confirmat prin sentința din 22 decembrie 2012, în baza căreia Madan N. a fost condamnată în baza art. 191 alin. (5), 196 alin. (4) și 90 Cod penal la 5 ani privațiune de libertate, cu suspendarea sentinței pe un termen de 5 ani, iar procurorul Octavian Iachimovschi nu a atacat sentința, deși în susținerile verbale a solicitat o pedeapsă de 6 ani închisoare.

Procurorul intenționat a disjuns materialele anchetei în privința contabilei Madan N., pentru ca ultima să susțină acuzațiile procurorului.

Rapoartele de expertiză urmau a fi respinse, deoarece inculpata nu a semnat aceste documente, iar în ședința de judecată Madan N. a confirmat că ea a scris documentele respective, dar le-a semnat inculpata.

Experții nu au atras atenția că pe ambele acte semnăturile sunt diferite, iar în rapoartele de expertiză grafoscopică, nu au fost relevate și evaluate un șir de diferențe esențiale ale caracteristicilor grafoscopice individuale, cu grad înalt al valorii de identificare, care se manifestă stabil în cele două semnături pe de o parte și în mostrele semnăturilor și scrisul inculpatei, pe de altă parte.

Raportul de expertiză nr. 1258 din 10 iulie 2014 a fost efectuat superficial, din care motiv s-a solicitat efectuarea unei expertize repetate, dar instanța neîntemeiat a respins demersul respectiv.

Nevinovăția în falsificarea documentelor bancare este confirmată prin raportul de expertiză nr. 530 din 14 septembrie 2012 efectuat în cadrul dosarului penal nr. 2012036398 de învinuire a Madan N., conform căruia cererea privind deschiderea contului de card și eliberarea cardului bancar nr. 540860 din 26 mai 2009 din numele Miron M. a fost executată de către Madan N.

Declarațiile martorilor Doagă G., Taran A., Mihul N., Raetchi E., Cojocari A., Ojog N., Negrescu E. și Popușoi N., nu pot fi apreciate ca probe întru confirmarea vinovăției, reieșind din conținutul lor general, care nemijlocit nu probează careva acțiuni culpabile ale inculpatei.

Nevinovăția inculpatei se confirmă și prin faptul că ea a fost concediată la 21 decembrie 2009, dar sustragerea banilor a avut loc în decembrie 2009, ianuarie – mai 2010, perioadă în care Madan N. prelungea să îndeplinească obligațiunile de contabil, inclusiv în timp de trei luni cu directorul Taran A. și noul contabil-șef Doagă G. Aceste circumstanțe confirmă, că sustragerea banilor a fost posibilă datorită modului stabilit de evidența contabilă.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2015, apelurile declarate de procuror și de partea civilă IMSP Spitalul de Traumatologie și Ortopedie au fost respinse ca nefondate.

Apelul declarat de avocatul Rîhlea Vasile și inculpată, a fost admis, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre.

Rusu Liliana a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 44, 191 alin. (5) și art. 42 alin. (2), 44, 196 alin. (4) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

5. Procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vasile Bolduratu, a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat, că instanța de apel, eronat a apreciat critic declarațiile martorului Madan N., precum și a pus la îndoială aprecierile date de către instanța de judecată care la 22.12.2014 a emis sentința de condamnare a inculpatei Madan N. conform art. 191 alin. (5) Cod penal, sentință ce a rămas definitivă și irevocabilă.

Declarațiile martorului Madan N. sunt confirmate prin alte probe anexate la cauza penală (rapoartele de expertiză, documentele bancare, cererea întocmită și semnată din numele lui Stegorescu L. etc.). Martorul a indicat cu certitudine, însușirea de către inculpată a o parte din banii extrași fraudulos de pe conturile de card. Documentele bancare certifică, cu certitudine că anume, inculpata a primit de la SA „Banca de Economii” cardurile bancare.

Constatările instanței de apel făcute în decizie precum, că *„pentru a o determina pe Madan N. de a depune declarații împotriva lui Rusu L., procurorul, Iachimovschi Octavian intenționat a disjuns materialele cauzei penale în privința Nadejdei Madan, pentru ca în schimbul susținerii acuzației procurorului și obținerii unei sentințe în favoarea ei, a depus declarații în calitate de martor, împotriva lui Rusu L., iar aceasta nici nu a fost audiată de procuror, în calitate de coautor sau martor în procesul penal*

de învinuire și condamnare a lui Madan N.”, depășesc limitele examinării cauzei, afirmația în cauză fiind lipsită de suport factologic, venind în contradicție cu evenimentele procesuale ce au avut loc în cadrul cauzei penale, iar concluzia procurorului de a o pune sub învinuire pe inculpată a fost formulată în temeiul probelor acumulate în cadrul urmăririi penale și nu în temeiul declarațiilor date de Madan N. ultima fiind chemată în judecată pentru a da declarații doar la cercetarea judecătorească în fața instanței, fiind preîntâmpinată de răspundere penală pentru darea declarațiilor false, iar declarațiile acesteia coroborează pe deplin cu probele prezentate instanței.

Instanța de apel nu s-a expus asupra raportului de expertiză nr. 38 din 14 martie 2013, potrivit căruia semnăturile de la numele contabilului șef a IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie - Rusu L., plasate câte una la fiecare dintre rubricile „specimenul de semnătură a delegatului”, „Contabil-șef” și „A primit” ale actelor – cererea privind prelungirea termenului de valabilitate la carduri din 25 martie 2009, cerere privind producerea cardurilor pentru cet. Miron M. și Stegorescu L., ordin de ieșire nr. 27934980, ordin de ieșire 27935006, ordin de ieșire nr. 28907788, delegația nr. 569831, delegația nr. 569832, delegația nr. 568733 și semnătura suspectă de la numele Stegorescu L. plasată la rubrica „semnătura deținătorului de card” a cererii nr. 540866 din 26.05.2009 au fost executate de numita Rusu L.

Concluziile expertului permit a conchide, că inculpata a avut posibilitatea reală de a utiliza cardurile, precum și că aceasta transmitea cardurile lui Madan N. Totodată, expertul a stabilit că textul cererii din numele Stegorescu L. a fost completat de Madan N. iar semnătura executată de inculpată, se constată cu certitudine că acestea au acționat cu intenție comună la comiterea infracțiunilor incriminate.

Nici asupra altor probe care dovedesc cu certitudine vina inculpatei în comiterea infracțiunilor incriminate, instanța de apel nu s-a expus și nu le-a dat o apreciere cuvenită, și anume: procesul-verbal de ridicare din 28.06.2012; procesul-verbal de examinare din 28.07.2012 prin care au fost examinate rulajele pe conturile de card deschise din numele cet. Cojocari T. cont de card nr. 4073433031185306; Cojocari A., cont de card nr. 4073433035903365; Ojog N. cont de card 6766083039063521; Miron M., cont de card nr. 6766083031480509; Stegorescu L., cont de card nr. 6766083030352733; Madan N., cont de card nr. 6766083033670784.

Potrivit informației examinate au fost stabilite zilele în care au fost extrase mijloacele bănești de pe carduri, precum și zilele în care au parvenit mijloacele bănești pe conturile de card, fiind stabilite și sumele pentru fiecare tranzacție în parte de pe fiecare card.

Din imaginile înregistrate la ATM-uri pot fi identificate două persoane de gen feminin, acestea, potrivit caracteristicilor și trăsăturilor fizice seamănă cu inculpata și Madan N.

Materialele actului reviziei, precum și anexele la aceasta confirmă metoda comiterii infracțiunii și anume introducerea datelor de identificare a persoanelor ce nu activau la IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie în listele electronice ce erau prezentate băncii.

Potrivit concluziei revizorului, s-a stabilit calcularea neargumentată a salariilor foștilor angajați.

Probele prezentate instanței, și anume declarațiile martorilor, în special a martorului Madan N., indică direct asupra metodei de sustragere utilizate la comiterea infracțiunii și asupra inculpatei ca fiind autor al infracțiunii. Acuzarea consideră, că sustragerea este dovedită prin probele materiale administrate și anume prin cererile de deschidere a cardurilor (în special a cererii depuse din numele fostei contabile pe salarizare a IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie - Stegorescu L.), documentele ce confirmă primirea cardurilor bancare de către învinuită, imaginile de la ATM-urile SA „Banca de Economii” etc.

Metoda comiterii infracțiunii este determinată de specificul activității învinuitei în cadrul IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie. Astfel, inculpata în coautorat cu Madan N. au falsificat cererile privind deschiderea conturilor de card și eliberarea cardurilor bancare din numele cet. Cojocari T., Cojocari A., Stegorescu L. și Miron M., precum și semnăturile aplicate, acestea fiind dovedite prin rapoartele de expertiză care au confirmat, că scrisul și semnăturile din conținutul cererilor aparțin inculpatei și Madan N. Martorul Cojocari A. a confirmat, că nu a scris o astfel de cerere, iar celelalte cereri nu puteau fi întocmite de Cojocari T., Stegorescu L. și Miron M.

Madan N., iar ulterior și Rusu L. primeau cardurile bancare deschise din numele cet. Cojocari T., Cojocari A., Ojog N., Stegorescu L. și Miron M. și pin-codurile, le-au reținut, faptul reținerii fiind dovedit prin imaginile foto de la ATM-uri în care inculpata este surprinsă introducând în ATM-uri cardurile bancare deschise din numele persoanelor indicate mai sus.

Lunar Rusu L. și Madan N. extrăgeau de pe conturile de card deschise din numele lui Cojocari T., Cojocari A., Ojog N., Stegorescu L. și Miron M. bani în numerar. Faptul extragerii fiind confirmat prin probele acumulate în special prin rulajele bancare și imaginile foto de la ATM-urile, „Banca de Economii” SA. La demersul apărării expertul nu a putut formula o concluzie asupra corespunderii imaginilor, unul din motivele principale fiind prezentarea necorespunzătoare a materialului comparativ de către apărare.

Instanța de apel a omis sau a ignorat că inculpata anterior a fost condamnată pe infracțiune analogică de către Judecătoria Buiucani mun. Chișinău la 22.12.2010 în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani, infracțiunea fiind comisă tot cu folosirea situației de serviciu, în calitate de contabil, recunoscând vina pe deplin.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 16 februarie 2016 recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Bolduratu Vasile a fost admis, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 septembrie 2015 și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a menționat că conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii

formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat. Conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), alin. (3) pct. 1), 3) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. Partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Conform art. 467 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești definitive sânt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul teritoriu al Republicii Moldova.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1. și 2. din decizie*):

a) mai întâi a constatat că inculpata este învinuită de săvârșirea infracțiunilor incriminate – circumstanță proprie unei sentințe de achitare, apoi a constatat că ea a comis faptele incriminate în rechizitoriu împreună cu Madan N. - circumstanță proprie unei sentințe de condamnare, ca în final să concluzioneze în mod divergent și absolut neclar că vinovăția ei în săvârșirea infracțiunii pe primul episod se confirmă parțial, iar acțiunile ei pe ambele episoade urmează a fi încadrate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, ca cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari proprietarului prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane, neindicând și elementul calificativ obligatoriu conținut în dispozitivul aceste norme de drept „*dacă fapta nu constituie o însușire*”;

b) nu a apreciat separat fiecare probă, inclusiv declarațiile martorilor, probele scrise, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept incriminate inculpatei în rechizitoriu, pe fiecare capăt de învinuire în parte, nu a indicat probele pe care și-a întemeiat concluziile și motivele pentru care a respins probele acuzării.

Mai mult, și-a asumat atribuții incompetente, neprevăzute de legea procesual-penală, de a reaprecia declarațiile lui Madan N. admise ca veridice într-o hotărâre judecătorească penală definitivă și irevocabilă.

c) a omis să se pronunțe asupra învinuirii pe baza art. 191 alin. (5) Cod penal, atât în partea descriptivă cât și în partea dispozitivă a sentinței.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile legale și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs a menționat că instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept, deoarece, potrivit părții descriptive a deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile reprezentantului părții civile Taran A., martorilor Popușoi N., Negrescu E., Nuca I., Mișu N., Raețchi E., Ojog N., Doagă G., probele scrise de la f.d. 1 v. 1, 224-239 v. 2, 119-120, 131-132 v.5, conturile de card, raportul de constatare tehnico – științifică nr.1501 din 21.04.2015, imaginile video;

b) nu a apreciat separat fiecare probă administrată pe caz din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept incriminate inculpatului în rechizitoriu, și nu a indicat motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acuzării.

Mai mult, și-a asumat atribuții incompetente, neprevăzute de legea procesual-penală, de a reaprecia declarațiile lui Madan N. admise ca veridice într-o hotărâre judecătorească penală definitivă și irevocabilă.

Pe lângă aceasta, instanța de apel acceptat, că inculpata activând în calitate de contabil-șef a semnat listele salariaților expediate la bancă și cererile pentru producerea cardurilor, dar a concluzionat în mod vădit divergent și neîntemeiat că acestea nicidecum nu-i demonstrează vina, or, listele și cererile în cauză se refereau la 5 persoane neangajate în Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, inculpata fiind în cunoștință de cauză.

c) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării și a părții vătămate, inclusiv cele reproduse la *pct. 3., 3.1, 5.* din prezenta decizie;

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile acuzării și a părții vătămate, că recursul ordinar este întemeiat.

Dat fiind, că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, s-a impus soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2016 apelul declarat de avocatul Rîhlea Vasile în numele inculpatei Rusu Liliana a fost respins ca fiind nefondat.

Au fost admise apelurile declarate de acuzatorul de stat, procurorul în Procuratura

Anticorupție, Iachimovschi Octavian și de reprezentantul părții civile, Spitalul de Traumatologie și Ortopedie, casată sentința, inclusiv în baza art. 409 alin. (2) CPP pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

S-a încetat procesul penal de învinuire a inculpatei, Rusu Liliana Anatolie, în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (2), 44, 196 alin.(4) Cod penal, și art. 42 alin. (2), 44, 196 alin.(4) Cod penal și a fost liberată de răspundere penală în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală prevăzut de art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal.

S-a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, urmînd ca asupra cuantumului prejudiciului material care urmează a fi încasat din contul inculpatei Rusu Liliana, să hotărască instanța civilă.

În contextul mijloacelor de probă analizate și verificate, instanța de apel a constatat că inculpata, Rusu Liliana, activînd în calitate de contabil-șef în cadrul Instituției Medico Sanitare Publice „Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie” în coautorat cu Madan Nadejda, avînd intenția de a cauza daune materiale Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, au introdus în listele cererilor comune ale salariaților privind eliberarea cardurilor bancare de către SA Banca de Economii, datele de identificare ale cinci persoane, care nu activau în cadrul Spitalului și/sau care nu au primit fizic carduri bancare și anume: Stegorescu Liubov - eliberată din funcția de contabil la 06.02.2004 prin ordinul nr. 7; Miron Maria - exclusă din lista statelor în baza certificatului de deces DC-IV nr. 0452331 la 01.05.2006; Cojocari Tudor concediat din funcția de grădinar la 08.11.2007 prin ordinul nr. 86; Cojocari Anna - concediată din funcția de grădinar la 24.12.2007 prin ordinul nr. 98 și Ojog Nadejda - concediată din funcția de operator la 27.12.2006.

Datele referitoare la listele salariaților Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, precum și la salariile aferente erau stocate în programul electronic „Fox — Pro”, informația din acest program fiind transmisă lunar către BC „Banca de Economii”, pentru transferul la card a salariilor angajaților.

Avînd spre administrare și dispunînd de parola programului enunțat, Madan Nadejda introducea în varianta electronică a listei numele angajaților sus-numiți, care nu mai activau la acel moment în cadrul Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie, nume care pe suportul material al listei lipseau. Ulterior, Rusu Liliana asigura transmiterea listelor date către BC „Banca de Economii” SA în vederea efectuării transferurilor la card a salariilor.

După transferarea banilor pe cardurile bancare, Madan Nadejda extrăgea sumele în numerar de la bancomate.

În aceste circumstanțe, de către Rusu Liliana, în coautorat cu Madan Nadejda pentru anul 2007 au fost create condiții în vederea transferării nelegitime pe conturile de card bancar a sumei totale de 114 811, 56 lei, și anume pe numele lui:

- Cojocari Tudor, cont de card nr. 4073433031185306 - 36 369 lei;
- Cojocari Anna, cont de card nr. 4073433035903365 - 34 316 lei;

- Ojog Nadejda, cont de card nr. 6766083039063521 - 44 126,56 lei.

Pentru anul 2008 de către Rusu Liliana, în coautorat cu Madan Nadejda au fost create condiții în vederea transferării nelegitime pe conturile de card bancar a sumei totale de 212 433 lei, și anume pe numele următoarelor persoane:

- Cojocari Tudor, cont de card nr. 4073433031185306 - 80 622, 50 lei;

- Cojocari Anna, cont de card nr. 4073433035903365 - 74 203,23 lei;

- Ojog Nadejda, cont de card nr. 6766083039063521 - 57606,75 lei.

Pentru anul 2009 de către Rusu Liliana, în coautorat cu Madan Nadejda au fost create condiții în vederea transferării nelegitime pe conturile de card bancar a sumei totale de 361 499, 22 lei, și anume pe numele următoarelor persoane:

- Cojocari Tudor, cont de card nr. 4073433031185306 - 114 706, 06 lei;

- Cojocari Anna, cont de card nr. 4073433035903365 - 119 243, 20 lei;

- Miron Maria, cont de card nr. 6766083031480509 - 59 226, 36 lei;

- Stegorescu Liubov, cont de card nr. 6766083030352733 - 68 323, 60 lei.

Astfel, în perioada 01.01.2007 - 21.12.2009, Rusu Liliana a cauzat Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie daune în proporții deosebit de mari în sumă de 686662,89 lei.

La fel, inculpata Rusu Liliana în coautorat cu Madan Nadejda și acționând cu intenție comună în perioada anilor 2007 - 2009, activând în calitate de contabil șef a creat condiții în vederea calculării ilegale a salariului pe numele și pe contul de card al foștilor angajați ai Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie: Cojocari Tudor, Cojocari Anna, Ojog Nadejda, Miron Maria și Stegorescu Liubov, care nu erau angajați în cadrul instituției medicale date, prin introducerea în liste a numelor acestor persoane și prezentând listele în fiecare lună, în perioada indicată, către BC „Banca de Economii” SA, care deservea instanța nominalizată, au provocat impozitarea neargumentată a salariilor acestora.

În rezultatul acestor acțiuni, prin defalcarea din bugetul Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie a sumelor aferente impozitului pe venit, primelor de asigurare obligatorie în medicină și contribuțiilor individuale de asigurare obligatorie pentru persoanele sus-indicate, instituției în cauză i-a fost cauzat un prejudiciu în sumă de 175420,61 lei.

Astfel, prin înșelăciune și abuz de încredere Rusu Liliana și Madan Nadejda i-au cauzat Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie daune în proporții deosebit de mari.

Prin justificarea probelor cercetate, instanța de apel a considerat dovedită cu certitudine vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (2), 44, 196 alin.(4) Cod penal, și art. 42 alin (2), 44, 196 alin. (4) Cod penal.

În cadrul instanței de apel, inculpata, Rusu Liliana, nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunilor săvârșite și a susținut declarațiile date la faza urmăririi penale și în prima instanță. În plus, aceasta a declarat că nu a semnat nici o cerere pentru deschiderea cardului pe numele cet. Stegărescu Liubov, cererea în cauză fiind scrisă și semnată de Nadejda Madan.

Necătfînd la faptul că inculpata, Rusu Liliana, nu și-a recunoscut vina, instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatei, Rusu Liliana, în săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (2), 44, 196 alin.(4) Cod penal, și art. 42 alin. (2), 44, 196 alin.(4) Cod penal - și anume, „Cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire” se confirmă și prin următoarele probe pertinente, conchidente, utile și veridice ce coroborează între ele, și anume: declarațiile reprezentantului părții civile, Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, directorul Taran Anatolie, declarațiile martorilor: Popușoi Neonila, Negrescu Evdochia, Nuca Ilie, Mihul Nicolae, Raețchi Elena, Ojog Nadejda, Cojocari Anna, Doagă Gabriela, Madan Nadejda.

Astfel, ca urmare a cercetării totalității probelor administrate la prezenta cauză penală, instanța de apel a conchis că referitor la învinuirea adusă inculpatei, Rusu Liliana în baza art. 191 alin.(5) Cod penal nu a fost demonstrată vinovăția ultimei, în pofida acestui fapt în acțiunile Lilianeii Rusu în partea acestei învinuiri sunt prezente elementele componenteii infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 44, 196 alin.(4) Cod penal. Din aceste considerente, instanța de apel a conchis asupra faptului că acțiunile inculpatei referitor la primul episod, urmează a fi reîncadrate în baza art. 196 alin. (4) Cod penal. De asemenea, prin justificarea probelor cercetate, instanța de apel a considerat dovedită cu certitudine vinovăția inculpatei, Rusu Liliana în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) Cod penal, pe episodul încadrat de acuzare în baza art. 42 alin. (2), 44, 196 alin. (4) Cod penal.

În consecință, la cazul dedus judecătii, instanța de apel a menționat că nu s-a dovedit vinovăția inculpatei Rusu Liliana în instanța de apel în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(5) Cod penal, iar acțiunile inculpatei, Rusu Liliana, pe faptul cauzării Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie a unor daune în proporții deosebit de mari în sumă de 686662,89 lei în perioada 01.01.2007 - 21.12.2009 urmează a fi reîncadrate în baza art. 42 alin. (2), 44, 196 alin. (4) Cod penal, cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

Totodată, instanța de apel a reținut că, pe parcursul examinării prezentei cauze penale, s-a stabilit că inculpata, Rusu Liliana a comis faptele imputate în perioada 01.01.2007 - 21.12.2009. Astfel, luînd în calcul prevederile art. 60 alin. (1) lit. b) CP instanța de apel a constatat că, a expirat termenul pentru tragere la răspundere penală la data de 21 decembrie 2014.

8. Hotărîrile judecătorești au fost atacate cu recursuri ordinare de către :

8.1. - procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Guțan Pavel, prin care indicînd temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2016, în partea reîncadrării acțiunilor inculpatei de la art. 42 alin. (2), 44, 191 alin. (5) Cod penal, în baza art. 42 alin. (2), 44, 196 alin. (4) Cod penal, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, într-un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs, recurentul a invocat următoarele motive :

- la pronunțarea deciziei de reîncadrare a acțiunilor inculpatei Rusu Liliana, instanța de apel a reținut că, procurorul nu a prezentat instanței de apel nici o probă, care ar dovedi faptul că Rusu Liliana, prin coautorat cu Madan Nadejda au sustras de la Spitalului Clinic Traumatologie și Ortopedie în perioada 01.01.2007-21.12.2009 a sumei totale de 686662,89 lei;

- greșită este poziția instanței de apel, deoarece conform învinuirii aduse inculpatei pe art. art. 42 alin. (2), 44, 191 alin. (5) Cod penal, Rusu Liliana, în coautorat cu Madan Nadejda, având intenția comună de a sustrage bunurile IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie au introdus în listele cererilor comune ale salariaților privind eliberarea cardurilor bancare de către SA „Banca de Economii”, datele de identificare ale unor persoane care nu activau în cadrul Spitalului și/sau care nu au primit fizic carduri bancare și anume: Stegorescu Liubov - eliberată din funcția de contabil la 06.02.2004 prin ordinul nr. 7; Miron Maria - exclusă din lista statelor în baza certificatului de deces DC-IV nr. 0452331 la 01.05.2006; Cojocari Tudor - concediat din funcția de grădinar la 08.11.2007 prin ordinul nr. 86; Cojocari Anna - concediată din funcția de grădinar la 24.12.2007 prin ordinul nr. 98 și Ojog Nadejda - concediată din funcția de operator la 27.12.2006;

- necătând la argumentele prezentate de acuzare, instanța de apel eronat a apreciat critic declarațiile martorului Madan Nadejda, precum și a pus la îndoială aprecierile date de către instanța de judecată, care la 22.12.2014 a emis sentința de condamnare a inculpatei Madan Nadejda conform art.191 alin. (5) Cod penal, sentință rămasă definitivă și irevocabilă;

- instanța de apel a ignorat ca probă și nu s-a expus în coraborare cu întreg cumulul de probe, respectiv nu i-a dat o apreciere cuvenită raportului de expertiză nr. 38 din 14.03.2013 (vol. I f.d. 182-191). Potrivit concluziilor expertului formulate în cadrul raportului de expertiză nr. 38 din 14.03.2013 s-a stabilit că: semnăturile de la numele contabilului șef a spitalului de traumatologie Rusu Liliana, plasate câte una la fiecare dintre rubricile „specimentul de semnătură a delegatului”, „Contabil-șef” și „A primit” ale actelor - cererea privind prelungirea termenului de valabilitate la carduri din 25.03.09, cerere privind producerea cardurilor pentru cet. Miron Maria și Stegorescu Liubov, ordin de ieșire nr. 27934980, ordin de ieșire nr. 27935006, ordin de ieșire nr. 28907788, delegația nr. 569831, delegația nr. 569832, delegația nr. 568733 și semnătura suspectă de la numele Stegorescu Liubov plasată la rubrica „semnătura deținătorului de card” a cererii nr. 540866 din 26.05.2009 au fost executate de inculpata Liliana Rusu;

- nici asupra altor probe instanța de apel nu s-a expus și nu le-a dat o apreciere cuvenită care, dovedesc cu certitudine vina inculpatei Rusu Liliana în comiterea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(2), 44, 191 alin.(5) Cod penal, cum ar fi : procesul verbal de ridicare din 28.06.2012 (vol. I f.d. 27); procesul verbal de examinare din 28.07.2012 prin care au fost examinate rulajele pe conturile de card deschise din numele cet. Cojocari Tudor cont de card nr. 4073433031185306; Cojocari Anna, cont de card nr. 4073433035903365; Ojog Nadejda, cont de card nr. 6766083039063521;

Miron Maria, cont de card nr. 6766083031480509; Stegorescu Liubov, cont de card nr. 6766083030352733; Madan Nadejda, cont de card nr. 6766083033670784. (vol. I f.d. 28-45); procesul verbal de ridicare din 17.09.2012 (vol. I f. d. 46); procesul verbal de examinare din 18.09.2012, prin care au fost examinate înregistrările imaginilor foto de la ATM-urile instituției financiare „Banca de Economii” SA referitoare la operațiunile efectuate de pe cardurile bancare rulajele deschise din numele cet. Cojocari Tudor cont de card nr. 4073433031 185306; Cojocari Anna, cont de card nr. 4073433035903365; Ojog Nadejda, cont de card nr. 6766083039063521; Miron Maria, cont de card nr. 6766083031480509; Stegorescu Liubov, cont de card nr. 6766083030352733, conținute pe purtătorul de informație DVD-R de model „RIDATA” cu capacitatea de 4,7 Gb, pe care informația în cauză, a fost transferată de pe purtătorul de informație CD-R de model „Memorex”, ultimul fiind anexat la cauza penală nr. 2011036398. (vol. I f.d. 47- 55); procesul verbal de examinare din 19.09.2012, prin care au fost examinate delegațiile seria AT nr. 569831 din 30.03.2009, scria AT nr. 569832 din 10.04.2009, seria AT nr. 569833 din 10.06.2009, delegația seria AT nr. 569834 din 10.06.2009, delegația seria AT nr. 569279 din 06.08.2007, ordin de ieșire nr. 18084425 din 06.08.2007, ordin de ieșire nr. 28908289 din 01.06.2009, ordin de ieșire nr. 27934980 din 30.03.2009 cu anexă, ordin de ieșire nr. 27935006 din 30.03.2009, ordin de ieșire nr. 28907788 din 01.06.2009.(vol. I f.d. 57-63); procesul verbal de examinare din 03.07.2012 cu anexe, prin care au fost examinate cererile nr. 365897, nr. 365894, nr. 540866, nr. 540860, chestionar pentru client Miron Maria, chestionar pentru client Stegorescu Liubov, cererea privind prelungirea termenului de valabilitate la carduri din 25.03.2009, 2 cereri privind producerea cardurilor întocmită din numele IMSP SCTO. (vol. I f.d. 67-75); procesul verbal de ridicare din 17.09.2012, prin care a fost ridicată informația privind rulajele pe contul de card deținut de învinuita Rusu Liliana la „Banca de Economii” SA (recunoscută și anexată la cauza penală prin ordonanța procurorului din 22 februarie 2013) (vol. I f.d. 96); procesul verbal de ridicare din 21.11.2012 (vol. I f.d. 109); procesul verbal de examinare din 28.07.2012 cu anexe, prin care au fost examinate rulajele pe conturile de card deschise din numele cet. Cojocari Tudor cont de card nr. 4073433031 185306; Cojocari Anna, cont de card nr. 4073433035903365; Ojog Nadejda, cont de card nr. 6766083039063521; Miron Maria, cont de card nr. 6766083031480509; Stegorescu Liubov, cont de card nr. 6766083030352733; Madan Nadejda, cont de card nr. 6766083033670784 (vol. I f. d. 110-151); raportul de expertiză nr. 530 din 14.09.2012. (vol. I, f. d. 76-89); actul reviziei economico financiare tematice efectuat la IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie din 25.05.2011 efectuate de către controlorul revizor superior Colac Tatiana. (vol. I f.d. 13-20);

- la fel instanța de apel a omis sau a ignorat faptul că Rusu Liliana anterior a fost condamnată pentru infracțiune analogică de către Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău din 22.12.2010 în baza art.196 alin.(4) Cod penal, la 3 ani închisoare cu suspendare pe un termen de probă de 2 ani. Infracțiunea dată inculpata a comis-o deasemenea cu

folosirea situației de serviciu (contabil), care a recunoscut-o pe deplin, sentința rămânând definitivă;

- astfel, hotărârea instanței de apel emisă pe caz este pripită și neîntemeiată în partea reîncadrării acțiunilor inculpatei Rusu Liliana de la art. 42 alin. (2), 44, 191 alin. (5) Cod penal, în baza art. 42 alin. (2), 44, 196 alin. (4) Cod penal, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar.

8.2. - inculpata Rusu Liliana, prin care indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea hotărârilor judecătorești, cu achitarea ei din lipsa elementelor infracțiunii.

În motivarea cererii de recurs, recurenta a invocat următoarele motive :

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârile atacate nu cuprind motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârilor, instanțele au admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluțiile; și nu au fost întrunite elementele infracțiunii;

- instanța de apel și cea de fond corect au stabilit că pe parcursul examinării cauzei penale nu s-a probat faptul sustragerii de către inculpata Rusu Liliana, a mijloacelor bănești transferate nelegitim pe conturile de card bancar pe numele Cojocari Tudor, Stegorescu Liubov, Miron Maria, Cojocari Anna și Ojog Nadejda;

- astfel lipsa însușirii mijloacelor bănești de către Rusu Liliana este probată prin raportul de expertiză nr.1280 din 15.07.2014, prin care s-a conchis că nu este posibil de stabilit dacă pe imaginile prezentate pe un „CD,, (DVD) din plicul nr.1 în mapele: foto - Cojocari Ana - august-13.08.08; foto - Cojocari Ana - 2009 - iulie - 01.07.09; foto - Ojog Nadejda - iunie - 02.06.08; foto - Ojog Nadejda - august - 13.08.08; foto - Cojocari Tudor- august -1.08.08, este reprezentată Rusu Liliana, a.n. 1980. sau o altă persoană;

- de asemenea, just instanța de apel a stabilit că Rusu Liliana a fost încadrată în funcția de contabil șef în cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie prin Ordinul directorului general al acestei instituții, Mihul Nicolae la data de 26.11.2003 și a fost eliberată din funcția de contabil - șef în baza art. 86 alin. (1) lit. h) al Codului Muncii conform Ordinului nr.6S la data de 21.12.2009;

- instanța de apel just a reținut că nu s-a dovedit că Rusu Liliana asigura transmiterea listelor date către BC „Banca de Economii, SA în vederea efectuării transferurilor la card a salariilor,, (pct.58 din decizie). Ca apoi totuși, neîntemeiat să constate că aș fi creat condiții în vederea transferării nelegitime pe conturile de card bancar, în perioada anilor 2007-2009, a sumei de bani de 686662.89 lei, ceea ce e divergent constatărilor juste anterioare cu referire la faptul că nu am comis în anul 2010 nici una din infracțiunile incriminate;

- mai mult, atât instanța de fond, cât și cea de apel corect au apreciat critic declarațiile martorului Madan Nadejda;

- Madan Nadejda, până la pronunțarea sentinței Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 22.12.2012, în privința ei și obținerea unei pedepse favorabile nonprivative de libertate, nu a declarat nici odată împotriva inculpatei și nu există nici o probă în acest sens și numai în acest dosar fiind deja audiată în calitate de martor a făcut declarații nefondate împotriva inculpatei;

- în pofida celor constatate, de către instanțele de judecată, în favoarea inculpatei, instanța de apel a considerat neîntemeiat că ar fi comis infracțiunea de cauzare de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire;

- or, din moment ce s-a constatat că Madan Nadejda a depus declarații contradictorii și neveridice, nici o probă în materialele cauzei penale nu dovedesc cert vinovăția inculpatei în cele încriminate, nici de comiterea delapidării, nici de cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie însușire;

- astfel, hotărârile atacate nu cuprind motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârilor;

- Madan Nadejda era subalterna inculpatei, cu declarațiile căreia categoric nu este de acord. Executarea eliberării salariului era atribuția contabilului Madan Nadejda. Nu era în obligațiile funcționale ale inculpatei să o verifice pe Madan Nadejda;

- declarațiile inculpatei sunt confirmate și prin declarațiile martorilor audiați Mihul Nicolae, Taran Anatolie, Popușoi Neonila, Negrescu Evdochia, Nuca Ilie;

- instanța de apel și cea de fond s-au limitat doar să enumere probele materiale din materialele cauzei penale, fără însă a le da vreo apreciere, limitându-se doar în a le plagia din rechizitoriu;

- instanța de apel, contrar prevederilor art.19 alin. (1) și 26 alin.(3) CPP, a fost subiectivă și părtinitoare părții acuzării, în detrimentul dreptului de apărare a inculpatei;

- în acțiunile cet. Rusu Liliana lipsesc elementele infracțiunii de delapidare sau cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari, care nu constituie însușire, și anume a laturii obiective și a celei subiective - vinovăției.

9. Asupra recursurilor declarate, directorul al IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, Vetrilă Viorel a depus referință prin care a solicitat admiterea recursului procurorului, casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25.04.2016, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată. La fel, s-a solicitat ca instanța de apel să fie obligată să examineze cererea privind recuperarea prejudiciului cauzat prin infracțiune, depusă în instanța de judecată de partea civilă, Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie la 19 iulie 2013 și să fie respins recursul ordinar depus de inculpata Rusu Liliana, ca fiind ilegal și fără de teme juridic.

10. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sânt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Revenind la textul recursurilor ordinare declarate de către procurorul Guțan Pavel și inculpata Rusu Liliana se constată că recurenții invocă temeiurile pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, evidențiind faptul că prin decizia instanței de apel nu s-a dat răspuns la argumentele specificate de către apelanți în apelurile lor, ignorând și indicațiile instanței de recurs la rejudecarea cauzei în ordine de apel.

10.1. Verificând criticile expuse în recursul declarat de procurorul Guțan Pavel, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit constată, că acestea sânt întemeiate, deoarece instanța de apel la judecarea cauzei nu a examinat-o sub toate aspectele și nu a dat răspuns la motivele esențiale invocate în apelul procurorului în ordine de apel.

Instanța de recurs a statuat asupra acestor concluzii în urma analizei hotărârii judecătorești contestate, în raport cu motivele invocate de procuror în apel (vol. III, f.d.

50-55) în prezenta speță, unde au fost invocate în instanța de apel, inclusiv câteva argumente principale cum ar fi:

„ - instanța de judecată a apreciat eronat probele administrate în cadrul cercetării judecătorești, a pus la îndoială o hotărîre judecătorească definitivă și irevocabilă și nu a dispus asupra tuturor capetelor de acuzare;

- probele prezentate instanței și anume declarațiile martorilor, în special a martorului Madan Nadejda indică direct asupra metodei de sustragere utilizate la comiterea infracțiunii și asupra inculpatei ca fiind autor al infracțiunii. La fel, faptul sustragerii este dovedit prin probele materiale administrate și anume prin cererile de deschidere a cardurilor (în special a cererii depuse din numele fostei contabil pe salarizare a SCTO Stegărescu Liubov), documentele ce confirmă primirea cardurilor bancare de către învinuită, imaginile de la ATM-urile „Băncii de Economii” etc. Expertizele grafoscopice efectuate în cadrul procesului penal au demonstrat că semnăturile aplicate pe documentele bancare menționate aparțin anume inculpatei;

- metoda comiterii infracțiunii este determinată de specificul activității inculpatei în cadrul SCTO. Astfel, Rusu Liliana în coautorat cu Madan Nadejda au falsificat cererile privind deschiderea conturilor de card și eliberarea cardurilor bancare din numele cet. Cojocari Tudor, Cojocari Anna, Stegorescu Liubov și Miron Maria, precum și semnăturile aplicate;

- acest fapt a fost dovedit prin rapoartele de expertiză care au confirmat faptul că scrisul și semnăturile din conținutul cererilor aparțin învinuitei și lui Madan Nadejda. Martorul Cojocari Anna a confirmat că nu a scris o astfel de cerere, iar celelalte cereri nu puteau fi întocmite de Cojocari Tudor (fapt care reiese din declarațiile martorului Cojocari Olga), Stegorescu Liubov (care nu mai activa în cadrul instituției medicale la momentul depunerii cererii) și Miron Maria (care era decedată la momentul depunerii cererii);

- faptul extragerii banilor este dovedit prin imaginile foto de la ATM-uri în care inculpata este surprinsă introducînd în ATM-uri cardurile bancare deschise din numele persoanelor menționate anterior;

- lunar Rusu Liliana și Madan Nadejda extrăgeau de pe conturile de card deschise din numele Cojocari Tudor, Cojocari Anna, Ojog Nadejda, Stegorescu Liubov și Miron Maria bani în numerar. Faptul extragerii este confirmat prin probele acumulate în special prin rulajele bancare și imaginile foto de la ATM-urile „Banca de Economii” SA.;

- latura obiectivă a infracțiunii de delapidare a fost săvîrșită în coautorat cu Madan Nadejda. Acest fapt la fel este probat prin imaginile foto în care sunt fixate două persoane în momentul extragerii numerarului de pe conturile de card și anume Rusu Liliana și Madan Nadejda;

- Rusu Liliana a comis infracțiunea de delapidare cu intenție directă urmărind, în coautorat cu Madan Nadejda, scopul de acaparare, îmbogățire personală, conștientizînd pe deplin caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale;

- declarațiile martorului Madan Nadejda sunt confirmate prin alte probe anexate

la cauza penală (rapoartele de expertiză, documentele bancare, cererea întocmită și semnată din numele cet. Stegorescu Liubov etc.). Martorul a indicat cu certitudine asupra faptului însușirii de către Rusu Liliana a o parte din banii extrași fraudulos de pe conturile de card. Documentele bancare anexate în calitate de probe certifică cu certitudine că anume Rusu Liliana a primit de la SA “Banca de Economii” cardurile bancare;

- instanța de apel eronat a apreciat critic declarațiile martorului Madan Nadejda, precum și a pus la îndoială aprecierile date de către instanța de judecată, care la 22.12.2014 a emis sentința de condamnare a inculpatei Nadejda Madan conform art.191 alin.(5) Cod penal, sentință rămasă definitivă și irevocabilă;

- instanța de apel a acceptat, că inculpata Rusu Liliana activând în calitate de contabil-șef a semnat listele salariaților expediate la bancă și cererile pentru producerea cardurilor, dar a concluzionat în mod vădit divergent și neîntemeiat că acestea nicidecum nu-i demonstrează vina, or, listele și cererile în cauză se refereau la 5 persoane neangajate (Stegorescu Liubov, Miron Maria, Cojocari Tudor, Cojocari Anna, Ojog Nadejda) în Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie, inculpata fiind în cunoștință de cauză”.

În opinia Colegiului penal lărgit, argumentele enunțate mai sus constituie fondul apelului procurorului și asupra cărora instanța de apel nu s-a pronunțat sau s-a pronunțat superficial fără o motivare clară ce ar putea răsturna soluția adoptată de instanța de apel și afecta temeinicia acestei hotărâri.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs reiterează că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil, iar potrivit considerentelor CEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznețov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

Deci, Colegiul penal lărgit notează, pentru a demonstra că părțile au fost auzite în prezenta cauză, instanța de apel urma să dea răspunsuri argumentate în hotărârea sa asupra motivelor decisive invocate de procuror în apel și nu este suficient doar a prelua motivele hotărârii primei instanțe, sau a răspunde superficial la motive, dar și a efectua propriile completări în sensul aprecierii temeiniciei acestei hotărâri, prin prisma criticilor invocate de părți, care în viziunea lor ar putea afecta într-o măsură oarecare legalitatea soluției adoptate la caz.

Așadar, în decizia sa instanța de apel urma să analizeze argumentele importante invocate de procuror în apel și menționate mai sus, motivându-și temeiurile de fapt și de drept, ce conduc la admiterea sau la respingerea fiecăruia din aceste motive invocate de procuror. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cer prevederile art. 435 Cod de procedură penală, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din considerentele expuse mai sus, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu dispozițiile legale și nu a dat răspuns la motivele din apelul procurorului, alegațiilor de bază invocate de către procuror, care în opinia lui au importanță în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Alt aspect ce necesită a fi nominalizat la analiza hotărârii contestate, este faptul ignorării indicațiilor stipulate de instanța ierarhic superioară, de către instanța de apel. Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 16 februarie 2016, a fost admis recursul ordinar declarat de către procurorul Bolduratu Vasile, în prezenta speță, fiind casată total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată. La adoptarea soluției sale Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție a indicat explicit că: *„La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată”*.

Analizând textul deciziei instanței de apel din 25.04.2016, Colegiul penal lărgit atestă faptul ignorării prevederilor art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, unde este stipulat că „pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sânt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului”.

Reieșind din faptul neschimbării situației faptice la momentul rejudecării cauzei, instanța de apel a neglijat indicațiile specificate de către instanța de recurs, nu a motivat convingător motivele invocate în apelul procurorului, repetând practic erorile efectuate de către instanța de apel la judecarea cauzei anterior în ordine de apel, schimbând soluția cu o motivare contradictorie, adoptând o soluție care nu se conciliază cu soluția din sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22.12.2014 în privința cet. Madan Nadejda, care a fost condamnată în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, în faptă fiind indicat că în coautorat cu o persoană neidentificată de OUP a însușit bani de la IMSP Spitalul Clinic de Traumatologie și Ortopedie în sumă de 668793,18 lei (vol. III, f.d. 121-132).

În esență motivarea instanței de apel este contradictorie, stabilind acțiunile comune și intenția comună de îmbogățire a subalternei sale – Madan Nadejda, instanța de apel nu constată însușirea ilegală a banilor de către inculpata Rusu Liliana, ce nu poate fi acceptată de către instanța de recurs ordinar, în speța dată.

În asemenea condiții, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către această instanță, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură, neavând atribuții de a judeca cauza pe fond și substitui instanța ce a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesual penale.

10.2. Se admite și recursul ordinar declarat de către inculpata Rusu Liliana, pentru ca instanța de apel să aibă posibilitatea să examineze obiectiv, rapid, complet cauza și să asigure desfășurarea normală a procesului.

10.3. La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual - penale asupra motivelor esențiale invocate în cererile de apel, nominalizate și în prezenta decizie; să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul convenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunilor imputate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, inclusiv în partea individualizării și stabilirii pedepsei, în caz de adoptare sau menținere a unei soluții de condamnare, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Guțan Pavel și de către inculpata Rusu Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2016, în cauza penală privind-o pe ***Rusu Liliana Anatolie***, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **08 decembrie 2016.**

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Toma Nadejda

Moraru Petru